

Beskrivelser af uddannelseselementet **Tandpleje 2 – Udvidet klinisk virksomhed**

Undervisningsår: 2024-2025

Ansvarlig: Tatiana Brandt

Dansk titel: Tandpleje 2 – Udvidet klinisk virksomhed

Engelsk titel: Dental Care 2 – Extended clinical practice

Undervisningssprog: Dansk

Placering: 3. semester

Fagtype: Obligatorisk

Antal ECTS: 20

Indhold

Uddannelseselementet bygger videre på 'tandpleje 1' uddannelseselementet og retter sig mod patientundersøgelse, journaloptagelse, diagnostik og behandling af patienter med vægt på caries og parodontale lidelser, dvs. patienter med større kompleksitet. Det er med til at styrke den teoretiske forståelse og sigter mod udvikling af kompetencer i selvstændig diagnostik og behandling af caries superficialis samt diagnostik af henvisningskrævende caries under vejledning. Parodontal diagnostik introduceres og inddrages i behandlingsplanlægningen.

Uddannelseselementet giver den studerende indblik i fagene oral fysiologi og protetik. Den studerende får kendskab til undersøgelsesmetoder inden for oral fysiologi og viden om orofaciale smertetilstande og funktionsforstyrrelser. Den studerende får viden om differential diagnostik og kompetencer til henvisning af patienter til tandlæger. Uddannelseselementet vil desuden give den studerende viden om protetik og dentale materialer samt give den studerende kendskab til de forskellige typer af og indikationer for fast og aftagelig protetik.

Forløbet vil styrke den studerendes kompetence i at behandle evidensbaseret og at kunne anvende teori praksisnært. Den studerende vil på baggrund af den teoretiske undervisning, klinisk og radiologisk undersøgelse samt anamnese lære, hvordan caries- parodontal diagnostik og den initiale bidfunktionsundersøgelse samt en sialometritest udføres, journalføres og inddrages i behandlingsplanlægningen.

På klinikken lærer den studerende at diagnosticere subgingival calculus og udføre subgingival

depuration med ultralyd og med special curetter, evaluere depurationen med parodontale sonder, udføre fyldningskorrektion og provisoriefremstilling. Den studerende lærer at arbejde med nye typer undersøgelser som Status- og Fokusundersøgelser.

Den studerende kommer til at arbejde videre med den sundhedspædagogiske tilgang, den motiverende samtale og udøve sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse i relation til en given borger, hvor feedback inddrages.

Forløbet indeholder elementer fra fagene parodontologi, cariologi, klinisk oral fysiologi, protetik samt intern praktik.

Progressionskrav: Uddannelseselementerne på første studieår skal være bestået.

Målbeskrivelser

Efter endt uddannelseselement skal den studerende kunne:

Viden

- forklare parodontiets patologi i et multifaktorielt aspekt, specielt relateret til mikrobiologi
- forklare de basale mekanismer i udviklingen af caries, gingivitis og parodontitis
- redegøre for opbygning af hånddepurationsinstrumenter designet til subgingival depuration samt ultralyd, herunder anvendelsesområde, intensitet og vedligeholdelse
- redegøre for principperne for non-operativ parodontologisk behandling af gingivitis og kronisk parodontitis
- forklare en fremgangsmåde ved status- og fokusundersøgelse baseret på en diagnostisk journal
- redegøre for funktionelle aspekter i forbindelse med kæbeleddene, underkæbens bevægelsesmønster, musklerne på hoved og hals samt tandsystemets morfologiske karakteristika, herunder tandbuernes anatomi, okklusion og attritioner
- overordnet redegøre for smags- og lugtesansen, for salivas betydning for oral sundhed og metoder til måling af salivas sekretionshastighed
- redegøre for tandplejerens rolle ved udførelse af tandpleje på dysfagipatienter
- redegøre for overordnede aspekter ved søvnapnø samt behandlingsmuligheder
- have kendskab til, hvorledes forskellige typer protetiske erstatninger rengøres, beskrive hyppige proteseskader og hvorledes mindre proteseproblemer kan afhjælpes
- redegøre for forskellige typer af provisorier, indikation, holdbarhed og fremstilling
- redegøre for kravene til aftryk og studiemodeller.

Færdigheder

- identificere kliniske tegn på sygdomsaktivitet samt emaljesubstansstab med udgangspunkt i intraoral undersøgelse og radiologiske beskrivelser
- selvstændigt og med sikkerhed diagnosticere caries superficialis og tilrettelægge forebyggelse og behandling
- udføre parodontal diagnostik i relation til sværhedsgraden af den parodontale sygdom under vejledning
- identificere og beskrive morfologiske udfordringer i relation til subgingival depuration
- udvælge og forsvarligt håndtere ultralyd, specielle instrumenter og parodontale sonder med respekt for ergonomi og bevarelse af biologisk væv
- fremstille provisoriske fyldninger under vejledning
- udføre fyldningskorrektur under vejledning
- udarbejde en henvisning under vejledning
- udføre en sialometritest
- sikkert udføre initial bidfunktionsundersøgelse
- udføre sufficient professionel proteserengøring af fast og aftagelig protetik, herunder implantater
- fremstille ortodontiske studiemodeller, herunder tage aftryk, udstøbning og trimning af disse.

Kompetencer

- inddrage teori om biofilmens metabolisme, salivas indflydelse på caries progression og kostens sammensætning i selvstændig diagnostik og behandling af superficies caries læsion samt under vejledning kunne udføre diagnostik af henvisningskrævende caries
- omsætte viden om ætiologi, patogenese og kliniske tegn på sygdomsaktivitet til vurdering af sværhedsgraden af parodontale sygdomme
- udarbejde en behandlingsplan samt gennemføre de nødvendige behandlinger og henvisninger under vejledning og på baggrund af klinisk undersøgelse og anamnese
- diagnostisere subgingivale calculus og gennemføre ergonomisk, skånsom subgingival depuration med ultralyd og hånddepurationsinstrumenter under vejledning, baseret på komplementær tilgang og med målet om at skabe en rodoverflade, som er fri fra biofilm og plakretenerende faktorer

- udvise forståelse og omhu i journalføring og dermed dokumentere den faglige kommunikation omkring den enkelte patient samt sikre dokumentation af forebyggelse og behandling
- vurdere behovet for sialometritest til måling af salivas sekretionshastighed samt kunne videreformidle resultatet af denne og instruere patienter i relevante tiltag til fremme af oral helse
- foretage sufficient renhold af både fast og aftagelig protetik, herunder implantater
- vejlede patienter i renholdelse af aftagelig og fast protetik, herunder implantater.

Undervisningsmateriale

Cariologi

- Edwina Kidd, Ole Fejerskov: Cariologi Essentials of dental caries, 4. Udgave, 2016.

Parodontologi

- Herbert F. Wolf: Thomas M. Hassell: (2006) Periodontology. Color Atlas of Dental Hygiene, Thieme.

Klinisk oral fysiologi og Protetik

Obligatorisk:

- Gunver Madsen: Klinisk Oral Fysiologi Kompendium 2016.
- Pedersen AML, Dynesen AW, Jensen SB. Udredning af xerostomi og nedsat spyttsekretion. Tandlægebladet 2011;115; 374-382
- Jensen SB, Dynesen AW, Pedersen AML. Behandlingsmuligheder ved xerostomi og nedsat spyttsekretion. Tandlægebladet 2011; 115;384-389.
- Bidfunktion i den nye sygesikrings-overenskomst: Tandlægebladet 2000 · 104 · nr. 7
- Kjærsgaard A: Ansigt, mund og svælg, kap. 16 Mundhygiejne til personer med dysfagi – behandling
- Philipsen B: Dysfagi Tandlægebladet 2020, 124 nr. 7 s. 614-618;
- Graff S: Udredning af dysfagi i DK. Tandlægebladet 2020, 124 nr. 7 s .620-624
- Tandklinikassistent hovedforløb 2. udgave kap. 13 Protetik af Esben Boeskov Øzhayat.

Supplerende:

- Malin Ernberg og Per Alstergren; Clinical Cases in Orofacial Pain.
- [Dysfagi-synkebesvær](#)
- [Patienters anvendelse af fremstillede delproteser](#)
- [Implantater kontra traditionel protetisk rehabilitering](#)
- [10-års klinisk og radiologisk evaluering af enkelttandsimplantater udført af tandlægestuderende](#)
- [Konventionel helprotetik eller implantatretineret helprotetik](#)
- [Ann Wenzel et al.; Huskeregel \(RB-RB/ LB-LB\) til røntgenoptagelse af tandimplantater](#)
- Forelæsningslides og litteratur opgivet på Absalon 3. semester; Oral Fysiologi, Protetik.

Intern praktik:

- Klinisk kompendium.

Enkeltelementer i litteraturlisten kan udskiftes, hvis en underviser finder mere egnede tekster.

Formelle krav: Journalføring skal foregå på et forståeligt dansk med anvendelse af fagets terminologi.

Tilstrækkeligt omfang af patientbehandling.

Undervisningsformer: Forelæsning, holdundervisning, selvstudium, vejledning og intern praktik.

Arbejdsbelastning

Kategori	Timer
Forelæsning	78
Holdundervisning	42
Kliniske øvelser	176
Forberedelse	258
Eksamen	6
I alt	560

Feedbackform: Løbende feedback i den kliniske undervisning samt som bestået/ ikke-bestået ved den afsluttende prøve.

Eksamen

Indstillingsbetingelser: 80 % fremmøde og aktiv deltagelse i den planlagte undervisning. Desuden skal den studerende have gennemført de kliniske øvelser og afleveret de opgaver, der knytter sig til uddannelseselementet.

Prøveform: Praktisk prøve. Objektiv struktureret klinisk eksamen OSCE – en stationsbaseret eksamen. Varighed 40 - 100 min. ved forskellige stationer samt nogle timer i ventelokale.

Prøveformsdetaljer inkl. bedømmelsesgrundlag: Mundtlig praktisk eksamen kombineret med teoretiske spørgsmål. Tidsbaseret. 4-10 stationer med forskellige emner.

Hjælpemidler: Ingen

Bedømmelsesform: Bestået/ ikke-bestået

Censurform: Intern censur

Reeksamen: Prøveformen ved reeksamen svarer til elementets ordinære prøveform.

Kriterier for bedømmelse

For at opnå karakteren 12 skal den studerende kunne:

Viden

- forklare parodontiets patologi i et multifaktorielt aspekt, specielt relateret til mikrobiologi
- forklare de basale mekanismer i udviklingen af caries, gingivitis og parodontitis
- redegøre for opbygning af hånddepurationsinstrumenter designet til subgingival depuration samt ultralyd, herunder anvendelsesområde, intensitet og vedligeholdelse
- redegøre for principperne for non-operativ parodontologisk behandling af gingivitis og kronisk parodontitis, målene og evaluering
- forklare en fremgangsmåde ved status-og fokusundersøgelse baseret på en diagnostisk journal
- redegøre for funktionelle aspekter i forbindelse med kæbeleddene, underkæbens bevægelsesmønster, musklerne på hoved og hals samt tandsystemets morfologiske karakteristika, herunder tandbuernes anatomi, okklusion og attritioner
- overordnet redegøre for smags- og lugtesansen, for salivas betydning for oral sundhed og metoder til måling af salivas sekretionshastighed
- redegøre for tandplejerens rolle ved udførelse af tandpleje på dysfagipatienter
- redegøre for overordnede aspekter ved søvnapnø samt behandlingsmuligheder
- have kendskab til, hvorledes forskellige typer protetiske erstatninger rengøres, og beskrive hyppige proteseskader, og hvorledes mindre proteseproblemer kan afhjælpes.

- redegøre for forskellige typer af provisorier, indikation, holdbarhed og fremstilling
- redegøre for kravene til aftryk og studiemodeller.

Færdigheder

- identificere kliniske tegn på sygdomsaktivitet samt emaljesubstansstab med udgangspunkt i intraoral undersøgelse og radiologiske beskrivelser
- selvstændigt og med sikkerhed diagnosticere caries superficialis og tilrettelægge forebyggelse og behandling
- udføre parodontal diagnostik i relation til sværhedsgraden af den parodontale sygdom under vejledning
- identificere og beskrive morfologiske udfordringer i relation til subgingival depuration
- udvælge og forsvarligt håndtere ultralyd, specielle instrumenter og parodontale sonder med respekt for ergonomi og bevarelse af biologisk væv
- fremstille provisoriske fyldninger under vejledning
- udføre fyldningskorrektur under vejledning
- udarbejde en henvisning under vejledning
- udføre en sialometritest
- sikkert udføre initial bidfunktionsundersøgelse
- udføre sufficient professionel proteserengøring af fast og aftagelig protetik, herunder implantater
- fremstille ortodontiske studiemodeller, herunder tage aftryk, udstøbning og trimning af disse.

Kompetencer

- inddrage teori om biofilmens metabolisme, salivas indflydelse på caries progression og kostens sammensætning i selvstændig diagnostik og behandling af superficies caries læsion samt kunne under vejledning kunne udføre diagnostik af henvisningskrævende caries
- omsætte viden om ætiologi, patogenese og kliniske tegn på sygdomsaktivitet til vurdering af sværhedsgraden af parodontale sygdomme
- udarbejde en behandlingsplan samt gennemføre de nødvendige behandlinger og henvisninger under vejledning og på baggrund af klinisk undersøgelse og anamnese
- diagnosticere subgingivale calculus og gennemføre ergonomisk, skånsom subgingival depuration med ultralyd og hånddepurationsinstrumenter under vejledning, baseret på komplementær tilgang og med målet om at skabe en rodoverflade, som er fri fra biofilm og plakretenerende faktorer
- udvise forståelse og omhu i journalføring og dermed dokumentere den faglige kommunikation omkring den enkelte patient samt sikre dokumentation af forebyggelse og behandling
- vurdere behovet for sialometritest til måling af salivas sekretionshastighed samt kunne videreformidle resultatet af denne og instruere patienter i relevante tiltag til fremme af oral helse
- foretage sufficient renhold af både fast og aftagelig protetik, herunder implantater
- vejlede patienter i renholdelse af aftagelig og fast protetik, herunder implantater.